ТАКТИКА ДІЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПІД ЧАС МИРОТВОРЧИХ ЗАХОДІВ ТА ЗДІЙСНЕННЯ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ ПІД ЕГІДОЮ ООН

Біліченко В. В.

У даній статті розглядається тактика спеціального поліцейського підрозділу та її особливості під час виконання міжнародних миротворчих завдань. Реалії сучасного світу змушують військові формування багатьох країн світу брати на себе такі функції, які вони ще до цього ніколи не виконували. Це, зокрема, участь в миротворчих операціях. Україна як член Організації Об'єднаних Націй (ООН) та Організації безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), усвідомлюючи відповідальність у справі підтримання міжнародного миру і безпеки, бере активну участь у миротворчій діяльності під егідою ООН та інших міжнародних організацій.

Ключові слова: поліцейський, правопорушення, злочин, міжнародні миротворчі операції, спеціальний поліцейський підрозділ.

В данной статье рассматривается тактика специального полицейского подразделения и ее особенности во время выполнения международных миротворческих заданий. Реалии современного мира заставляют военные формирования многих стран мира брать на себя такие функции, которые они еще до этого никогда не выполняли. Это, в частности, участие в миротворческих операциях. Украина как член Организации Объединенных Наций (ООН) и Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе (ОБСЕ), осознавая ответственность дела поддержания международного мира и безопасности, активно участвует в миротворческой деятельности под эгидой ООН и других международных организаций.

Ключевые слова: полицейский, правонарушение, преступление, международные миротворческие операции, Специальное полицейское подразделение.

This article examines the tactics of the special police unit and its peculiarities when performing international peacekeeping tasks. The realities of the modern world are forcing the military formations of many countries of the world to take on functions that they have never done before. This includes participation in peacekeeping operations. Ukraine, as a member of the United Nations (UN) and the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE), being aware of its responsibility for maintaining international peace and security, is actively involved in peacekeeping activities under the auspices of the United Nations and other international organizations.

The relevance of this topic is that the role of peacekeeping in ensuring national security, strengthening Ukraine's international standing as a democratic sovereign state tends to grow steadily. This is due to a number of objective reasons, including:

Ukraine's active participation in building a new European security system;

the urgent need to unite and coordinate the efforts of the international community to respond to new challenges and threats by strengthening existing ones and creating new mechanisms for preventing and responding to crises;

the need to accelerate the development of the Military Organization of Ukraine, which requires the use of world expe-

rience and knowledge acquired in this field by other countries and Ukraine.

There are also significant changes in the spectrum of threats to Ukraine's national security. While large-scale external threats were considered more dangerous at the beginning of the existence of an independent Ukraine, then the realities of the present point to an increase in internal crisis situations, in many ways similar to those encountered during international peacekeeping operations (IMO). Therefore, studying and generalizing the experience of peacekeeping activities of the Armed Forces of Ukraine (Armed Forces), National Guard of Ukraine (NSU) and Ministry of Internal Affairs (MIA) of Ukraine is important for the national security of the state. In addition [2], states that NSU military personnel can be involved in peacekeeping and international peacekeeping operations.

Key words: police, offense, crime, international peacekeeping operations, special police unit.

Постановка проблеми та її актуальність. Актуальність даної теми полягає у тому, що роль миротворчої діяльності у забезпеченні національної безпеки, зміцненні міжнародного авторитету України як демократичної суверенної держави має тенденцію до постійного зростання. Це зумовлено низкою об'єктивних причин, головними серед яких є такі:

– активна участь України у розбудові нової системи європейської безпеки;

– нагальна потреба в об'єднанні та координації зусиль міжнародної спільноти для відповіді на нові виклики й загрози шляхом зміцнення наявних та створення нових механізмів запобігання негативним явищам і врегулювання криз;

– необхідність прискорення розвитку воєнної організації України, що вимагає використання світового досвіду і знань, набутих в цій сфері як іншими державами, так і Україною.

Відбуваються суттєві зміни і у спектрі загроз для національної безпеки України. Якщо на початку існування незалежної України більш небезпечними вважалися масштабні зовнішні загрози, то реалії сучасності вказують на збільшення внутрішніх кризових ситуацій, багато в чому схожих на ті, з якими доводиться стикатись під час проведення міжнародних миротворчих операцій (далі - ММО). З огляду на це вивчення та узагальнення досвіду миротворчої діяльності Збройних сил України (далі - ЗСУ), Національної гвардії України (далі - НГУ) та Міністерства внутрішніх справ (далі - МВС) України має важливе значення для національної безпеки держави. Крім того, у джерелі [2] зазначено, що військовослужбовці НГУ можуть залучатися для участі у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки у складі миротворчого контингенту.

Біліченко В. В., 2019

Метою статті є узагальнення досвіду застосування СПП МВС України під час виконання міжнародних миротворчих завдань в місії ООН.

Виклад основного матеріалу. У статті 2 Закону України від 23.04.1999 р. № 613-ХІV «Про участь України в міжнародних миротворчих операціях» визначено, що Україна виключно на умовах, зазначених у рішенні Президента України, що схвалюється Верховною Радою України у випадках, передбачених Конституцією і законами України, та у порядку, встановленому цим Законом, бере участь у міжнародних миротворчих операціях:

- ООН, рішення на проведення яких прийняте Радою Безпеки ООН;

- ОБСЄ чи інших регіональних організацій, які несуть відповідальність у сфері підтримання міжнародного миру і безпеки;

- багатонаціональних сил, що створюються за згодою Ради Безпеки ООН, дії та заходи яких здійснюються під загальним контролем Ради Безпеки ООН.

З перших років своєї незалежності Україна бере активну участь в операціях з підтримки миру, які не обмежуються рамками Організації Об'єднаних Націй (ООН), а й включають місії Організації з питань безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), заходи у рамках програми «Партнерство заради миру» НАТО та участь у багатонаціональних силах.

Участь України в міжнародних миротворчих операціях здійснюється шляхом надання миротворчого контингенту (персоналу), а також матеріально-технічних ресурсів у розпорядження відповідних органів, які визначаються рішенням про проведення операції [1].

Як член-засновник ООН Україна почала активно брати участь у миротворчих операціях лише після проголошення своєї незалежності. Попри закріплення в українській мові саме терміна «миротворчі операції», фактично під ними ми розуміємо весь спектр миротворчої діяльності - операції з підтримки миру, миробудівництва, миротворчі операції та операції з примушення до миру.

Участь України у миротворчих операціях розпочалася із затвердження Верховною Радою України Постанови від 3 липня 1992 року «Про участь батальйонів Збройних сил України в Миротворчих Силах Організації Об'єднаних Націй у зонах конфліктів на території колишньої Югославії». Протягом тривалого часу саме цей регіон залишався основним для застосування миротворчого потенціалу України під егідою різних міжнародних організацій.

До 2014 року участь України в міжнародних миротворчих операціях здебільшого розглядалась в контексті покращення боєздатності військ та налагодження співробітництва з партнерами з інших країн.

Ще в 1999 році в Законі України «Про участь України в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки» зазначалося, що Україна розглядає участь у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки як важливу складову частину своєї зовнішньої політики. Ця ж теза була продубльована пізніше у Стратегії міжнародної миротворчої діяльності України 2009 року.

Що стосується покращення боєздатності військ, то в умовах обмеженого фінансування довго участь у миротворчих місіях українських військових розглядалась як можливість набуття реального досвіду, військової підготовки за рахунок зовнішнього фінансування. Крім того, це сприяло створенню когорти фахівців, які

мали досвід роботи з іноземними партнерами та застосування інших стандартів. Цей досвід можна було використовувати для реформування ЗСУ та налагодження співробітництва з партнерами з метою підвищення взаємосумісності.

Ще з початку 1990-х років в українському суспільстві жваво обговорювали доцільність участі нашої країни у миротворчій діяльності, зокрема, через намагання окремих політичних сил закріпити за Україною статус нейтральної держави. Крім того, поставало питання доцільності участі українських військових в операціях на території країн, які знаходяться на далекій відстані і безпосередньо не загрожують інтересам України.

За 25 років 42 000 українських військовослужбовців взяли участь у 34 миротворчих операціях (у 25 в минулому та у 9 нині), зокрема:

- в операціях ООН на території колишньої Югославії (у Хорватії, Косово, Македонії, Східній Славонії), а також в Анголі, Гватемалі, Таджикистані, Афганістані, Кувейті, Лівані, Судані, Кот-д'Івуарі, Сьєрра-Леоне, Ефіопії та Еритреї, Грузії;

- в операціях НАТО в Боснії та Герцеговині, Косово, Іраку, в операціях «Океанський щит» та «Активні зусилля»;

- у місіях ОБСЄ в Косово та Грузії;

- в операції ЄС «АТАЛАНТА»;

- у багатонаціональних силах в Іраку, гуманітарній місії в Кувейті, Міжнародних силах сприяння безпеці в Ісламській Республіці Афганістан.

Сьогодні групи українських миротворців представлені в 9 міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки (загалом 448 військовослужбовців ЗСУ) - в Місії ООН зі стабілізації у Демократичній Республіці Конго, в Місії ООН у Лібєрії, в Місії ООН у Косово, в Місії ООН у Південному Судані, в складі Тимчасових сил ООН із забезпечення безпеки в Аб'єї та Сил ООН з підтримання миру на Кіпрі, в складі Багатонаціональних сил КФОР у Косово та складі Тренувально-дорадчої місії НАТО «Рішуча підтримка» в Ісламській Республіці Афганістан, а також у складі Спільних миротворчих сил в зоні безпеки Придністровського регіону Республіки Молдова.

Найчастіше українські військові у складі миротворчих операцій виконують такі завдання:

- гелікоптерне забезпечення;

- патрулювання зони відповідальності, збір та аналіз інформації;

- моніторинг процесу роззброєння, демобілізації та реінтеграції усіх озброєних угруповань;

- розвідку, розмінування та знешкодження вибухо-небезпечних предметів;

- сприяння у наданні гуманітарної допомоги;

- супроводження гуманітарних вантажів;

- ведення інженерної розвідки шляхів руху, об'єктів та місцевості;

- моніторинг процесу роззброєння, демобілізації, реінтеграції;

- морське патрулювання.

Важливим складником української миротворчості є той факт, що не лише військові беруть активну участь у місіях. Виклики сучасних конфліктів змінюються, іноді набагато складніше вирішувати саме питання постконфронтаційного врегулювання. У таких умовах важливим компонентом є поліцейський персонал місій. З 1994 року понад 2500 працівників полі-

ції та військовослужбовців внутрішніх військ брали участь у миротворчій діяльності, а саме:

- у складі місії ООН у колишній Югославії, Боснії та Герцеговині, у Східній Славонії (Хорватія), Македонії, Анголі, Грузії, Судані, Східному Тиморі, ДР Конго, Ліберії, Кот-д'Івуарі, на Кіпрі та у Південному Судані, Косово (кінологічний підрозділ);
- у складі місії ОБСЄ в Югославії та у Хорватії;
- у складі місії ЄС у Боснії та Герцеговині і в Македонії.

Станом на листопад 2017 року 48 українських правоохоронців брали участь у міжнародних операціях з підтримки миру (зокрема, під егідою ОБСЄ у Косово (1 особа), під егідою ООН у Південному Судані (27 осіб), на Кіпрі (10 осіб), у Демократичній Республіці Конго (5 осіб), у Ліберії (3 особи), а також у Секретаріаті ООН (2 особи)).

Варто зазначити, що Україна є єдиною країною серед держав-партнерів НАТО, яка брала участь в усіх основних операціях та місіях Альянсу. На даному етапі український національний контингент та персонал виконує завдання у складі місії НАТО «Рішуча підтримка» в Ісламській Республіці Афганістан (10 військовослужбовців) та у складі багатонаціональних сил КФОР у Косово (40 військовослужбовців). Також здійснюється підтримка морської операції НАТО «Активні зусилля».

Окремо слід сказати про участь українських військовослужбовців у складі Українсько-польського батальйону (УкрПолбату) та Литовсько-польсько-української бригади (ЛитПолУкрбригу). У 1997 році Україна та Польща підписали Угоду у справі створення спільної військової частини для участі в міжнародних миротворчих і гуманітарних операціях під егідою міжнародних організацій (втратила чинність у 2011 р.). Відповідно до Угоди було створено спільний військовий миротворчий батальйон, здатний брати участь у міжнародних миротворчих операціях під егідою ООН або ж у операціях багатонаціональних сил, створюваних за згодою Ради Безпеки ООН. У 2000-2010 рр. батальйон перебував у Косово в складі місії НАТО (KFOR). Литовсько-польсько-українська бригада була створена у 2014 році на основі Угоди між Кабінетом Міністрів України та урядами Литви і Польщі. Метою створення зазначалось покращення співробітництва між трьома країнами та забезпечення національного внеску до багатонаціональних військових формувань високого рівня готовності (Резервні угоди ООН, Бойові тактичні групи ЄС, Сили реагування НАТО), а також міжнародних операцій з підтримання миру і безпеки під егідою ООН, ЄС, НАТО та інших міжнародних організацій у сфері безпеки на основі мандату Ради Безпеки ООН та у разі схвалення Парламентами країн-учасниць.

Останніми роками спостерігається значне зменшення участі України в миротворчих операціях під егідою різних міжнародних організацій. І це пов'язано не лише з подіями на Сході України та необхідністю захищати власну територію. Так, пік української присутності спостерігався у 2001 році, коли 1536 українських військових, поліцейських та спостерігачів брали участь в операціях ООН. З 2005 року українська участь в таких операціях скоротилась майже вдвічі. У тому ж 2005 році зі складу багатонаціональних сил в Іраку було виведено більш ніж 1500 українських військовослужбовців.

Найменша кількість українських миротворців в складі ООН за останні 20 років була у 2011 році - 372 представники.

Спостерігається також і постійне зменшення кількості представників правоохоронних органів України, які беруть участь у миротворчих місіях. Якщо у 2014 році в місіях під егідою різних організацій брали участь 88 правоохоронців, то у 2017 році їх було лише 48.

У 2006 році Кабінет Міністрів України прийняв Розпорядження «Про заходи щодо забезпечення підготовки миротворчих контингентів і миротворчого персоналу», відповідно до якого була підтримана пропозиція Міноборони щодо утворення Міжнародного центру миротворчості та безпеки на базі 232 загальновійськового полігону Західного оперативного командування за участю і за сприяння міжнародних, у тому числі неурядових, установ та організацій, вітчизняних та іноземних підприємств, зокрема Державної компанії «Укрспецекспорт» та дочірнього підприємства «Катредз Україна».

Сьогодні в Україні діє Спеціальний миротворчий центр Національної академії внутрішніх справ України та Навчально-науковий центр міжнародної миротворчої діяльності Національного університету оборони України ім. І. Черняховського. Вони займаються спеціалізованою підготовкою фахівців за вузькими напрямками перед відправкою до складу миротворчих місій. Проведення навчань для, наприклад, співробітників ООН на базі цих центрів є підтвердженням можливостей розвитку подібної діяльності на території України з використанням наявного досвіду та практик миротворчої діяльності й польового досвіду.

Для більш повного розуміння специфіки діяльності СПП в зазначеній місії треба освітити деякі історичні події і моменти, які сприяли появі спеціальних миротворчих підрозділів у Косово, тобто участь України вперше у міжнародній миротворчій діяльності та міжнародному миротворчому русі.

Після закінчення бомбардувань Косово військами НАТО в червні 1999 року до провінції колишньої Югославії було введено війська НАТО та окремих країн, в тому числі Росії та України.

Ситуація після введення військ була нестабільною. Зокрема, бойовики так званої Армії визволення Косово та й прості бандити вбивали й грабували сербські родини, які ще не встигли втекти з Косово. Як пише один з ідеологів та польових командирів Армії Визволення Косово, це була помста за всі роки гноблення албанського народу сербами. Певною мірою таке пояснення можна сприйняти, але страждали невинні люди, тому було прийняте рішення про охорону окремих районів, де компактно проживали серби, військовими підрозділами.

Такі заходи дещо знизили хвилю вбивств та пограбувань серед населення, адже грабувалися не тільки серби, а всі, хто не говорив албанською, та й навіть албанці піддавалися переслідуванням та знищувалися. Інші народності - горанці, босанці, роми, волохи - також переслідувалися.

Охороняти громадський порядок була покликана цивільна поліція ООН, але вона була малочисельною (у 1999 році було задіяно дві тисячі цивільних поліцейських, за потреби - сім тисяч). Цивільні поліцейські, які прибули до Косово з понад 50 країн світу, не завжди були готові протистояти масовим безладдям або про-

Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення

водити спеціальні операції зі звільнення заручників та інші заходи, які завжди проводяться спеціальними підрозділами. Для виконання зазначених завдань треба було проводити практичні навчання та тренування, на що не було часу.

Керівництво ООН зрозуміло, що силові завдання в операціях невоєнного типу повинні виконуватися силовими структурами. Але якими? Як показує практика, зі всіх силових структур озброєні сили, особливо сили загального призначення, були найменше підготовленими до виконання тих силових завдань, які характерні для операцій невоєнного типу.

Керівництвом ООН було прийняте рішення про створення спеціальних поліцейських підрозділів, які б могли вирішувати згадані вище завдання та допомагати працівникам цивільної поліції ООН виконувати обов'язки з охорони громадського порядку (далі - ОГП) та громадської безпеки (далі - ГБ). Було сформульовано настанову, згідно з якою підрозділи направлялися до миротворчої місії.

Згідно з Меморандумом про взаєморозуміння між Україною та ООН до складу сил міжнародної поліції місії ООН в Косово у вересні 2000 року був направлений СПП МВС України. З 2000 року в Косово знаходилось 5 СПП (575 осіб) та один кінологічний підрозділ (40 осіб з 25 службовими собаками) з України.

Головними завданнями СПП є такі:

- забезпечення ОГП в населених пунктах з нестабільною політичною та криміногенною обстановкою шляхом патрулювання;
- забезпечення ОГП та ГБ під час проведення масових заходів, політичних мітингів, демонстрацій, спортивних змагань тощо, припинення масових безладь;
- забезпечення охорони правопорядку під час проведення резонансних судових засідань;
- охорона та конвоювання затриманих та взятих під варту осіб (в лікувальних закладах, конвоювання їх для проведення судових засідань в інші регіони);
- участь у проведенні спеціальних операцій із затримання небезпечних та озброєних злочинців, проведення обшуків спільно з відділами боротьби з незаконним обігом наркотиків, боротьби з організованою злочинністю, центральним антитерористичним підрозділом та іншими службами за заявками;
- фізична охорона та супроводження особливо важливих осіб (VIP-ескорти, охорона посадових осіб ООН під час їх візиту в зону відповідальності);
- супроводження та охорона небезпечних вантажів (вибухівки, зброї тощо);
- охорона особливо важливих об'єктів (будинків судів, місць утримання засуджених, місць та будинків, де проводяться певні заходи).

Розглянемо особливості виконання схожих завдань СПП, що залежать від способів дій під час виконання службово-бойових завдань НГУ.

Для участі в операціях СПП направляється в зону застосування за наказом відділу керівництва службою Спеціальних підрозділів поліції. Цей відділ інструктує підрозділ з питань підготовки та планування операції і питань залучення людських ресурсів.

Відповідальний офіцер цивільної поліції цього відділу визначає конкретне завдання СПП у письмовому вигляді. Для надзвичайних і таємних операцій використовується спеціальна форма. В усіх інших випадках

для попередньої підготовки до операції, залучення СПП використовується форма, у якій викладене завдання для поточної операції. Дана форма направляється командирі СПП до початку операції.

У разі крайньої необхідності (раптового завдання) достатньо усного запиту, але письмове підтвердження має бути надіслане якомога скоріше.

Під час несення служби в нарядах є такі особливості:

1) при виїзді на патрулювання старший групи обов'язково сам вивчає такі фактори:

- територія, на якій буде проводитись патрулювання;
- ким вона населена (для визначення того, яких перекладачів треба брати з собою);
- можливість зв'язку з підрозділом чи станцією поліції ООН;
- наявність місць, де можуть відбутись надзвичайні події (ринки, церкви, мечеті, кордони між етнічними групами);
- наявність оперативної інформації про події, які можуть відбутись на території патрулювання (демонстрації, похорони загиблих, весілля, спортивні заходи та ін.);

2) після прибуття патрульної групи на місце старший групи особисто об'їжджає місце патрулювання і визначає маршрути. Якщо це піший патруль, то патрулі повинні мати зв'язок між собою та старшим групи по радіо або ж знаходитись у зоні видимості. Якщо патрулювання проводиться на автомобілях, то план дій є подібним, за винятком того, що попередньо вивчається маршрут пересування патрулів та можливі шляхи відходу в разі загострення обстановки. Перекладач знаходиться на місці, де його можна найшвидше знайти (в автомобілі зі старшим групи чи в центрі патрульної зони);

3) патрулювання завжди ведеться в повній екіпіровці. Вона в себе включає шолом-каску, бронежилет, зброю АКСУ-74 (4 магазини), Форт-12 (2 магазини), ліхтарик, індивідуальну аптечку, а для підтвердження особистості у кожного співробітника СПП є ідентифікаційна особиста картка;

4) у разі виникнення надзвичайної ситуації (блокування дороги, напад тощо) патруль одразу ж повідомляє старшого групи, сусідні патрулі для надання допомоги та діє за вказівками старшого групи. З числа особового складу, який не патрулює, призначається *пересувна група швидкого реагування* в кількості 3 осіб для вживання невідкладних заходів при змінах в оперативній обстановці в районі патрулювання, яка негайно виїжджає до місця події (при нападі на патруль, при доставці заарештованих на поліцейську станцію тощо).

Перед застосуванням зброї обов'язково з'ясуйте, чи використані всі попередні міри припинення порушення, такі як килимок із цвяхами (якщо це відбувається на дорозі), сльозогінний газ, гумова палиця, засоби загородження та перешкоди, вигук, демонстративне приготування зброї для стрільби, попереджувальний постріл вгору.

Після застосування зброї обов'язково треба терміново доповісти про це командирі, а також відділу керівництва службою СПП.

Одним з основних завдань СПП в міжнародній миротворчій операції є забезпечення ОГП та ГБ під час проведення масових заходів (політичних мітингів та демонстрацій, спортивних змагань тощо), припинення масових безладь.

Завдання виконувалось так: спостереження, огляд, конвоювання, обшук, затримання, зачищення, стримування, вилучення, штурм, демонстративні дії.

За наявності часу командир СПП інструктує особовий склад і визначає екіпірування на місці вихідного розгортання підрозділу. За відсутності часу або у разі отримання раптового завдання на застосування підрозділу екіпірування здійснюється в автотранспорті. Вирішальним фактором використання захисних засобів є розуміння того, що особовий склад має бути захищений і що це оснащення не провокуватиме поширення масових правопорушень. Наприклад, використання щитів провокує натиск на агресивні дії (кидання каміння, різних предметів тощо).

Для здійснення силових дій створюються групи, як і в НГУ (група зіткнення (розосередження), група застосування спеціальних засобів, група вилучення, група прикриття, група конвоювання, група розгороджування, група пожежогасіння). Однак є особливості як в шикуванні, так і у способах дій цих груп.

При застосуванні фізичної сили перевага надається сльозогінному газу (ручним гранатам або пристроям для стрільби ними), а не застосуванню кийків. Сльозогінний газ є ідеальним засобом для утримання належної дистанції між натовпом та підрозділом і дозволяє уникнути травмувань, які можуть статися при прямому фізичному контакті між учасниками масових безладів та особовим складом підрозділу.

Суворо забороняється застосування деяких спеціальних засобів. Ця заборона стосується гранат, які містять у собі пластикову шрапнель, та інших засобів, застосування яких є небезпечним через ураження окремих суб'єктів з натовпу (наприклад, реактивних снарядів, нарізної та гладкоствольної зброї й пістолетів) [4].

Застосування вогнепальної зброї чітко обмежене, крім випадків самозахисту. Рішення про застосування вогнепальної зброї приймає командир СПП. Він видає наказ офіцеру поліції відкрити вогонь по чітко визначеній цілі як небезпечній та явній загрозі життю людей [4].

Командиру заборонено віддавати наказ, що має дискримінаційний характер, про відкриття вогню, наказ про відкриття вогню всім підрозділом.

Заміна підрозділів при виконанні завдань з припинення масових безладів здійснюється у разі:

- втрати боєздатності особового складу;
- впливу терміну носіння засобів індивідуального захисту;
- впливу зовнішніх факторів (погодних умов).

Для здійснення заходів з відновлення порядку та встановлення громадського миру і безпеки працівникам СПП доводилось проводити спеціальні операції з затримання небезпечних та озброєних злочинців, проведення обшуків.

Кожна операція детально планувалась спільно з антитерористичним підрозділом, відділом боротьби з незаконним обігом наркотиків. Всі розвіддані надавав антитерористичний підрозділ, який мав достатньо можливостей та засобів для набуття різної інформації для проведення операції. При проведенні спеціальної

операції зі штурму будівлі особовий склад СПП виконував завдання не тільки в групі блокування, а й у групі захоплення. Зазначимо, що в групу захоплення входили тільки ті співробітники СПП, які проходили службу в спеціальних підрозділах міліції та спеціальних підрозділах НГУ і виконували схожі завдання в Україні. Згідно з організаційно-штатною структурою СПП не можна було створити додаткові спеціальні відділення (групи захоплення), але у взводах призначалися позаштатні групи захоплення для виконання таких завдань.

Висновки. Останніми роками спостерігається зменшення участі України у миротворчій діяльності під егідою різних міжнародних організацій, що пов'язано як з об'єктивними причинами - безпековою ситуацією на території України через агресивні дії Російської Федерації, так і з суб'єктивними причинами - недостатньою увагою до миротворчої діяльності, невідповідністю сучасним змінам та пріоритетам миротворчої діяльності.

Водночас досвід, набутий у миротворчих операціях за кордоном, сприяв підтриманню боєздатності українських військових, реформуванню ЗСУ і організації АТО. Не слід забувати і про політичні та іміджеві дивіденди, які Україна заробляє, беручи участь у миротворчих операціях. Це підтримка двосторонніх відносин з членами коаліції і країнами регіону, а також можливість просувати свою військову техніку та обладнання на міжнародних ринках. Крім того, це надія на участь у перебудові постконфліктних країн, можливість нових контрактів. Однак подібні перспективи є можливими за умови підтримки найвищих стандартів поведінки українських миротворців та уникнення корупційних скандалів (як свого часу в Лівані та Косово).

Україні варто проаналізувати власні можливості щодо розширення переліку послуг, які вона може надати міжнародним організаціям (зокрема, збільшення цивільного та поліцейського персоналу, спостерігачів).

Література

1. Про участь України в міжнародних миротворчих операціях : Закон України від 23 квітня 1999 року № 613XIV / Верховна Рада України. Офіц. вид. Київ : Парлам. вид-во, 1999. 34 с.
2. Про Національну гвардію України : Закон України від 13 березня 2014 року / Верховна Рада України. Офіц. вид. Київ : Парлам. вид-во, 2014. 25 с.
3. Про направлення миротворчого контингенту для участі України у міжнародній миротворчій операції в Косово, Союзна Республіка Югославія : Указ Президента України від 16 липня 1999 року. Офіц. вид. Київ : Парлам. вид-во, 1999. 37 с.
4. General guidelines for peace-keeping operations. Pristina, 2001. Policy and Procedures Manual, UNMIC Police, Pristina, 2001. 145 p.

Біліченко В. В.,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ